

Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komiteja

2015/2323(INI)

25.1.2016

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par jauno kursu, kas orientēts uz patērētājiem
(2015/2323(INI))

Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komiteja

Referente: *Theresa Griffin*

PR_INI

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	3

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par jauno kursu, kas orientēts uz patērētājiem (2015/2323(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Komisijas paziņojumu „Uz patērētājiem orientēts jaunais kurss” (COM(2015)0339),
- ņemot vērā Komisijas paziņojumu "Sabiedriskas apspriešanas sākšana par jaunu elektroenerģijas tirgus modeli" (COM(2015)0340),
- ņemot vērā Komisijas paziņojumu "Pamatstratēģija spēcīgai Enerģētikas savienībai ar tālredzīgu klimata pārmaiņu politiku " (COM(2015)0080),
- ņemot vērā Komisijas 2014. gada 26. novembra paziņojumu “Investīciju plāns Eiropai” (COM(2014)0903),
- ņemot vērā Komisijas 2012. gada 15. novembra paziņojumu „Kā panākt, lai iekšējais enerģijas tirgus patiešām funkcionētu” (COM(2012)0663),
- ņemot vērā Komisijas paziņojumu „Ceļvedis virzībai uz konkurētspējīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni 2050. g.” (COM(2011)0112),
- ņemot vērā Komisijas 2011. gada 15. decembra paziņojumu „Enerģētikas ceļvedis 2050” (COM(2011)0885),
- ņemot vērā trešo enerģētikas paketi,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Direktīvu 2012/27/ES par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīvu 2009/28/EK par atjaunojamo enerģijas avotu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un attiecīgi atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 19. maija Direktīvu 2010/31/ES par ēku energoefektivitāti,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvu 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 11. maija Direktīvu 2005/29/EK par negodīgu komercpraksi,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 25. oktobra Direktīvu 2011/83/ES par patērētāju tiesībām,

- ņemot vērā 2008. gada 19. jūnija rezolūciju par virzību uz Eiropas Enerģijas patērētāju tiesību hartu¹,
 - ņemot vērā 2013. gada 10. septembra rezolūciju par pasākumiem iekšējā enerģijas tirgus darbības nodrošināšanai²,
 - ņemot vērā 2013. gada 14. marta rezolūciju par enerģētikas ceļvedi 2050 – enerģija nākotnei³,
 - ņemot vērā 2014. gada 4. februāra rezolūciju par viedtīklu attīstības vietējo un reģionālo ietekmi⁴,
 - ņemot vērā 2014. gada 15. aprīļa rezolūciju par patērētāju aizsardzību — patērētāju aizsardzība komunālo pakalpojumu sfērā⁵,
 - ņemot vērā 2015. gada 15. decembra rezolūciju par virzību uz Eiropas enerģētikas savienību⁶,
 - ņemot vērā Reglamenta 52. pantu,
 - ņemot vērā Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejas ziņojumu un Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komitejas atzinumu (A8-0000/2016),
1. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojums „Uz patērētājiem orientēts jaunais kurss”;
 2. uzsver, ka pašreizējās enerģētikas pārkārtošanas rezultātā ir sākusies pāreja no centralizētas, neelastīgas un uz fosiliem energoresursiem balstītas sistēmas uz decentralizētāku, elastīgāku un uz atjaunojamiem energoresursiem balstītu sistēmu;
 3. šajā sakarībā uzskata, ka Enerģētikas savienībai par svarīgākajām vajadzētu uzskatīt iedzīvotāju intereses un tai vajadzētu:
 - a. piegādāt iedzīvotājiem stabilu, izmaksu ziņā pieejamu, ilgtspējīgu, taisnīgu un pārredzamu enerģiju, energoefektīvus ražojumus un mājokļus;
 - b. dot iedzīvotājiem iespēju ražot un uzglabāt pašu saražotu nepiesārņojošu enerģiju, īstenot energotaupības pasākumus un kļūt par aktīviem enerģētikas tirgus dalībniekiem, izmantojot patērētāju izvēli un iespēju droši un pārliecināti reaģēt uz pieprasījumu;
 - c. izskaust enerģētiskās nabadzības cēloņus;
 - d. aizsargāt patērētājus no piegādātāju īstenotas ļaunprātīgas, nekonkurētspējīgas un negodīgas prakses un dot viņiem iespēju pilnībā izmantot savas tiesības;

¹ Pieņemtie teksti, P6_TA(2008)0306.

² Pieņemtie teksti, P7_TA(2013)0344.

³ Pieņemtie teksti, P7_TA(2013)0088.

⁴ Pieņemtie teksti, P7_TA(2014)0065.

⁵ Pieņemtie teksti, P7_TA(2014)0342.

⁶ Pieņemtie teksti, P8_TA(2015)0444.

4. uzskata, ka principā enerģētikas pārkārtošanai būtu jānoved pie decentralizētākas un demokrātiskākas enerģētikas sistēmas, kas sniedz labumu visai sabiedrībai kopumā, palielina iedzīvotāju un vietējo kopienu iesaistīšanos, un dod viņiem iespēju kļūt par enerģijas ražošanas, sadales vai uzglabāšanas iekārtu īpašniekiem vai līdzīpašniekiem, vienlaikus aizsargājot visneaizsargātākās personas;

Ceļā uz labi funkcionējošu enerģijas tirgu patērētāju labā

5. uzskata, ka trešās enerģētikas paketes mērķis nodrošināt patiesi konkurētspējīgu un patērētājiem draudzīgu enerģijas mazumtirdzniecības tirgu vēl nav īstenots, kā to liecina zemais piegādātāju maiņas un patērētāju apmierinātības līmenis visā ES, noturīgi augstais tirgus koncentrācijas līmenis, un nespēja atspoguļot arvien zemākās vairumtirdzniecības izmaksas mazumtirdzniecības cenās;
6. tādēļ aicina Komisiju un dalībvalstis stingri nodrošināt trešās enerģētikas paketes pilnīgu īstenošanu, un aicina to pārskatīt, lai ņemtu vērā šādus ieteikumus:
 - a. iesaka uzlabot rēķinu pārredzamību un skaidrību, iekļaujot tajos informāciju par galīgo cenu, sniedzot paskaidrojumu par dažādiem nodokļiem, nodevām un tarifiem, kā arī informāciju par dažādiem enerģijas avotiem un sūdzību izskatīšanu, skaidru norādi par kontaktpunktu un informāciju par piegādātāja maiņu un energoefektivitātes pasākumiem; uzsver, ka ir jālieto skaidra valoda, izvairoties no tehniskiem terminiem vai arī sniedzot to skaidrojumu; aicina Komisiju noteikt obligātos standartus šajā jomā;
 - b. iesaka apsvērt iespēju pieprasīt, ka rēķinos par enerģiju tiek iekļauts piedāvājumu salīdzinājums, lai visi patērētāji, pat tie, kam nav piekļuves internetam vai prasmju, varētu pārliecināties, vai viņi varētu ietaupīt naudu, nomainot piegādātāju; uzskata, ka rēķinos būtu jāiekļauj arī koleģiāls salīdzinājums, lai palīdzētu samazināt enerģijas patēriņu;
 - c. iesaka izstrādāt noteikumus par cenu salīdzināšanas instrumentiem, lai nodrošinātu, ka patērētāji var piekļūt neatkarīgiem, aktualizētiem un saprotamiem salīdzināšanas instrumentiem; uzskata, ka dalībvalstīm būtu jāizstrādā akreditācijas sistēmas, kas aptver visus cenu salīdzināšanas instrumentus atbilstīgi *CEER* pamatnostādņēm;
 - d. iesaka ieviest ierobežotu skaitu standarta tarifu, lai atvieglotu salīdzināšanu starp dažādiem piegādātājiem un tarifiem un nepieļautu, ka neskaidrības rada vienam un tam pašam produktam noteiktie dažādie tarifi;
 - e. iesaka apsvērt iespēju pieprasīt, lai visi enerģijas piegādātāji automātiski iekļautu klientus visizdevīgākajos tarifos, pamatojoties uz iepriekšējā patēriņa modeļiem; norāda, ka piegādātāja maiņas rādītāji ir zemi visā Eiropā, ka daudzas mājsaimniecības, jo īpaši vismazāk aizsargātās, nav iesaistītas enerģijas tirgū un ir iestrēgušas pie novecojušiem dārgiem tarifiem;
 - f. iesaka veikt pasākumus, lai mazumtirdzniecības cenas labāk atspoguļotu vairumtirdzniecības cenas un tādējādi novērstu tendenci iekļaut enerģijas rēķinos aizvien lielāku daļu fiksēto elementu, jo īpaši tīklu maksas, nodokļus un nodevas, kam bieži vien ir pretēja tendence; iesaka šādus elementus piemērot pakāpeniski un, ja

iespējams, finansēt no alternatīviem avotiem;

7. uzstāj, ka dalībvalstīm būtu pilnībā jāīsteno pārejas noteikumi, kas izklāstīti trešajā enerģētikas paketē, un valsts tiesiskajā regulējumā ir jāgarantē patērētāju tiesības mainīt piegādātāju ātri, viegli un bez maksas vai bez jebkādam sankcijām par līguma izbeigšanu;
8. uzskata, ka ir jāveicina kolektīvās piegādātāju maiņas shēmas un kampaņas, lai palīdzētu patērētājiem panākt izdevīgāku tarifu; uzsver, ka šīm shēmām jābūt neatkarīgām, uzticamām, visaptverošām un iekļaujošām, aptverot tos patērētājus, kuri ir mazāk iesaistīti; ierosina, ka šo uzdevumu veikšanai labi piemērotas ir vietējās iestādes, regulatori un patērētāju organizācijas un citas bezpeļņas organizācijas, un ka būtu jāapsver iespēja piešķirt šādām darbībām atbalstu no Eiropas fondiem;
9. pieprasa, lai dalībvalstis pienācīgi īstenotu un piemērotu noteikumus, kas iekļauti direktīvās par negodīgu komercpraksi un par patērētāju tiesībām attiecībā uz tiešo tirdzniecību mājās, negodīgiem noteikumiem vai praksi un agresīvu mārketinga stratēģiju, nolūkā aizsargāt enerģijas patērētājus;

Enerģētikas sistēmas demokratizēšana, palīdzot patērētājiem uzņemties atbildību par enerģētikas pārkārtošanu, ražot pašiem enerģiju un kļūt energoefektīviem

10. uzskata, ka vietējām pašvaldībām, kopienām un privātpersonām vajadzēt būt enerģētikas pārkārtošanas mugurkaulam un tās aktīvi jāatbalsta, lai palīdzētu tām kļūt par enerģijas ražotājiem un piegādātājiem uz vienlīdzīgiem noteikumiem ar citiem dalībniekiem;
11. uzskata, ka piekļuve kapitālam, augstās sākotnējās ieguldījumu izmaksas un ilgi atmaksāšanas periodi rada šķēršļus sākt enerģijas pašražošanas un energoefektivitātes pasākumus; tādēļ aicina izstrādāt jaunus uzņēmējdarbības modeļus un novatoriskus finanšu instrumentus, lai visus patērētājus stimulētu pievērsties pašražošanas, patēriņa un energoefektivitātes pasākumiem; uzskata, ka EIB, ESIF un Eiropas struktūrfondiem tas būtu jāuzskata par prioritāru virzienu;
12. aicina ieviest stabilas un pietiekamas atalgojuma sistēmas, lai garantētu investoru pārliecību un palielinātu atjaunojamās enerģijas ražošanu nelielā daudzumā; uzskata, ka tīklu tarifiem un citiem maksājumiem vajadzētu būt nediskriminējošiem un tiem būtu godīgi jāatspoguļo patērētāja ietekme uz tīklu, vienlaikus garantējot pietiekamu finansējumu sadales tīklu uzturēšanai un attīstīšanai; pauž nožēlu par dažās dalībvalstīs nesen veiktajām straujajām izmaiņām atbalsta shēmās, kā arī to, ka tika ieviesti negodīgi un represīvi nodokļi vai maksājumi, kas kaitē pastāvīgam pašražošanas pieaugumam;
13. iesaka līdz absolūtam minimumam samazināt administratīvos šķēršļus jaunām pašražošanas jaudām un ierosina aizstāt garās atļauju izsniegšanas procedūras ar vienkāršu paziņošanas prasību; ierosina, ka, pārskatot atjaunojamo energoresursu direktīvu, varētu tajā iekļaut īpašus noteikumus, lai likvidētu šķēršļus un veicinātu kopienų/kooperatīvu energoresursu shēmas;
14. uzsver nepieciešamību nodrošināt labvēlīgu sistēmu īrniekiem un cilvēkiem, kas dzīvo

daudzdzīvokļu ēkās, lai viņi varētu gūt labumu arī no pašražošanas un energoefektivitātes pasākumiem;

15. aicina Komisiju pastiprināt atbalstu Pilsētas mēru paktam, lai to paplašinātu un pilnveidotu kā līdzekli pašražošanas un energoefektivitātes pasākumu veicināšanai, cīņai pret enerģētisko nabadzību, apmaiņas ar labāko praksi starp vietējām pašvaldībām, reģioniem un dalībvalstīm veicināšanai, un nodrošinātu, ka visas pašvaldības apzinās tām pieejamo finansiālo atbalstu;

Veicināt pieprasījuma un piedāvājuma vadības izstrādāšanu

16. norāda — lai stimulētu uz pieprasījumu balstītu energoapgādi, enerģijas cenām ir jābūt atšķirīgām maksimālās un zemas slodzes periodos, un tādēļ atbalsta dinamiskas cenu noteikšanas izstrādāšanu, tikai pamatojoties uz pieprasījumu un rūpīgi izvērtējot tās ietekmi uz visiem patērētājiem; uzskata, ka dinamiskiem tarifiem jābūt pārredzamiem, salīdzināmiem un rūpīgi izskaidrotiem;
17. uzskata, ka patērētājiem vajadzētu būt vieglai un ātrai piekļuvei saviem patēriņa datiem, gan apjoma, gan naudas izteiksmē, lai palīdzētu viņiem pieņemt apzinātus lēmumus; uzskata, ka, ja tiek ieviesti viedie skaitītāji, ir jāizstrādā stabils tiesiskais regulējums, lai nodrošinātu, ka tiek izbeigta galīgā aprēķina piesūtīšana, un ka ieviešana ir efektīva un patērētājiem cenu ziņā pieņemama, kā arī bez maksas enerģētiski nabadzīgiem patērētājiem; uzstāj, ka ietaupījumi no viedajiem skaitītājiem būtu jāsadala taisnīgi starp tīkla operatoriem un lietotājiem;
18. uzsver, ka viedo tehnoloģiju izstrādāšana nedrīkst novest pie tā, ka tiek aizmirsti visneaizsargātākie vai mazāk iesaistītie patērētāji, nedz arī pie tā, ka palielinās rēķini;
19. uzsver nepieciešamību izstrādāt viedās ierīces, kas automatizē enerģijas pieprasījuma pārvaldību, reaģējot uz cenu signāliem;
20. uzskata, ka ar iedzīvotāju enerģijas patēriņu saistīto datu apstrādes un uzglabāšanas pārvaldība būtu jāuztic neitrālām struktūrām, un šai pārvaldībai būtu jāatbilst spēkā esošajiem ES tiesību aktiem, kas paredz, ka visi dati pieder konkrētajai personai un ka dati būtu jāsniedz trešām pusēm tikai ar šīs personas nepārprotamu piekrišanu; turklāt uzskata, ka iedzīvotājiem vajadzētu būt iespējai izmantot savas tiesības labot un dzēst informāciju;

Risinot enerģētiskās nabadzības cēloņus

21. prasa izstrādāt stingru ES regulējumu, lai cīnītos pret enerģētisko nabadzību, tostarp plašu, kopīgu, bet ne kvantitatīvu enerģētiskās nabadzības definīciju, koncentrējoties uz ideju, ka piekļuve enerģijai par pieņemamu cenu ir viena no sociālajām pamattiesībām; mudina Komisiju par prioritāti izvirzīt pasākumus, lai ar turpmākajiem tiesību aktu priekšlikumiem mazinātu enerģētisko nabadzību, un līdz 2017. gada vidum iesniegt īpašu rīcības plānu;
22. uzstāj, ka labāka datu pieejamība un savākšana ir būtiska, lai pēc iespējas efektīvāk novērtētu situāciju un sniegtu mērķtiecīgu palīdzību enerģētiskās nabadzības skartajiem iedzīvotājiem,

23. uzskata, ka Enerģētikas savienības pārvaldības sistēmā būtu jāiekļauj mērķi un pienākums dalībvalstīm ziņot par enerģētisko nabadzību un ka būtu jāizstrādā galvenie rādītāji attiecībā uz enerģētisko nabadzību;
24. uzskata, ka energoefektivitātes pasākumi ir nozīmīgs elements ikvienā enerģētiskās nabadzības novēršanai izstrādātājā stratēģijā, un ka šie pasākumi ilgtermiņā ir daudz lētāki, nekā šā jautājuma risināšana vienīgi ar sociālā nodrošinājuma politikas palīdzību; saistībā ar ēku energoefektivitātes direktīvas pārskatīšanu aicina veikt pasākumus, lai nodrošinātu, ka ekspluatācijā esošo ēku energoefektīvā renovācijā priekšroka tiek dota enerģētiskās nabadzības skartajiem iedzīvotājiem; ierosina, ka būtu jāapsver mērķis līdz 2030. gadam samazināt enerģijas ziņā neefektīvu māju skaitu, īpašu uzmanību pievēršot izīrējamajiem īpašumiem un sociālajiem mājokļiem;
25. prasa pārskatītajā EDF iekļaut noteikumu, kas paredz, ka energoefektivitātes pienākuma shēmās būtiska minimālā procentuālā daļa ir paredzēta patērētājiem ar zemiem ienākumiem;
26. aicina izveidot ES fondus energoefektivitātei un atbalstam pašražošanai, lai palīdzētu enerģētiski nabadzīgajiem iedzīvotājiem un patērētājiem ar zemiem ienākumiem un risinātu jautājumu par dalītiem stimuliem starp īpašniekiem un īrniekiem;
27. uzskata, ka mērķtiecīgi sociālie tarifi ir būtiski neaizsargātiem iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem un tāpēc tie būtu jāveicina;
28. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.